

A Fővárosi Ítéltábla dr. Mátyás Brigitta ügyvéd (fél címe) által képviselt I.rendű felperes neve **(I.rendű felperes címe)** I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű, kiskorú III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű, IV.rendű felperes neve (uo.) IV. rendű és kiskorú V.rendű felperes neve (uo.) V. rendű felpereseknek - dr. Molnár Ágnes Flóra ügyvéd (fél címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Bebesi Ügyédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Bebesi István ügyvéd) által képviselt Alperesi beavatkozó neve (alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2017. november 27. napján kelt P/P.IV.19.P.21.656/2007/168. számú ítélete ellen a I-V. rendű felperesek részéről 170. sorszám alatt előterjesztett és 175. sorszám alatt megindokolt, az alperes részéről 172. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

- az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen megillető kártérítés összegét 7.288.160 forintról 19.117.210 (Tizenkilencmillió-száztizenhétezer-kétszázötvenöt) forintra felemeli azzal, hogy ezen összegből - az elsőfokú bíróság által megállapított részösszegek és kamatfizetési kezdőidőpontok helyett - az alperes 16.112.383 (Tizenhatmillió-száztizenkétezer-háromszáznolcvanhárom) forint után 2012. február 3-ától, 202.500 (Kétszázkétezer-ötszáz) forint után 2012. április 15-étől, 2.339.527 (Kétmillió-háromszázharminckilencezer-ötszázhuszonhét) forint után 2012. június 3-ától, 462.800 (Négyszázhatvankétezer-nyolcszáz) forint után 2013. február 1-jétől 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet követő első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles;
- az I-II. rendű felpereseket 2017. december 1-jétől egyetemlegesen megillető havi járadék összegét 17.352 forintról 117.275 (Száztizenthetezerkétszázhetvenöt) forintra felemeli;
- az I-II. rendű felpereseknek megítélt összesen 8.000.000 forint nem vagyoni kártérítésből az alperes az I-II. rendű felpereseknek személyenként köteles 4.000.000 (Négymillió) forintot megfizetni a kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett;
- kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az I. rendű felperesnek 2.911.435 (Kétmillió-kilencszáztizentegyezer-négyszázharmincöt) forintot és ennek 2013. augusztus 3-ától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet követő első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, továbbá 2017. december 1. napjától előre esedékesen, minden hónap 15. napjáig 29.480 (Huszonkilencezer-négyszáznolcvan) forintot;

- kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-V. rendű felperesek részére 800.000 (Nyolcszázezer) forint perköltséget;
- az alperes költségviselési kötelezettségét 485.600 forintról 815.808 (Nyolcszáztizenötezer-nyolcszáznyolc) forintra felemeli, míg az állam által viselt költséget 485.600 forintról 155.392 (Százötvenötezer-háromszázkilencvenkét) forintra leszállítja;
- az alperes 1.337.847 forint összegű kereseti illetékfizetési kötelezettségét mellőzi, egyúttal megállapítja, hogy 1.500.000 (Egymillió-ötszázezer) forint kereseti illetéket az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-V. rendű felpereseknek 400.000 (Négyszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.756.900 (Egymillió-hétszázötvenhatezer-kilencszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I-II. rendű felperesek gyermeke a III. rendű felperes és bátyja, az V. rendű felperes, a IV. rendű felperes az I. rendű felperes korábbi kapcsolatából született gyermeke. Az I. rendű felperest 2006. április 8-án vették fel az alperes szülészeti osztályára, 22 óra 15 perckor burokrepesztést végeztek, amelynek során közepes mennyiségű mekóniumos magzatvíz ürült. Ezt követően fájáserősítés történt Oxytocin infúzióval. A szülés folyamán készült CTG vizsgálatról 23 óráig áll rendelkezésre regisztrátum. Másnap 0 óra 10 perckor született meg a III. rendű felperes, akinél utóbb a központi (centrális), valamint a környéki (perifériás) idegrendszer károsodását állapították meg. A gyermeknél a bal vállöv megrövidült, kötött, a bal kar izomzata petyhüdt, nyugalomban, kényszertartásban enyhén befelé forgatott helyzetben van. A kar emelése csak a váll, illetve a törzs izomzata kompenzáló segítségével, részlegesen valósítható meg. A gyermek a jobb karjával segíti a bal kar nagymozgásait, illetve manipulációját, a bal kar izomereje is csökkent. A jobb karban minimális feszesség észlelhető, a jobb váll emelése enyhén korlátozott, a jobb lábfej befelé fordulóan helyezkedik el, és megállapítható az izommozgások összerendezettségének zavara. A gyermek bal karján utóbb Erb-féle karidegfonat sérülést diagnosztizáltak, ami perifériás idegrendszeri károsodás, míg a jobb oldali végtagokban centrális idegrendszeri zavart állapítottak meg. A III. rendű felperes sérülései következtében hátrányosan változott meg a család élete, a szülők részéről kevesebb figyelem jut a IV. és az V. rendű felperesekre. Sérült a III. rendű felperes egészséghez fűződő joga, és az I-V. rendű felperesek ép és egészséges családban való éléshez fűződő joga.

Az I-V. rendű felperesek keresetükben arra hivatkozással érvényesítettek vagyoni és nem vagyoni kárigényt, hogy az alperes a terhességvázlat és a szülésvezetés során nem az elvárható gondossággal járt el. Felrótták az alperesnek, hogy a 2006. március 29-én készült CTG-n nem ismerte fel a beszükölt oszcillációt és azokat a további jeleket, amelyek a magzati oxigénellátottság zavarára és a köldökzsinór kompressziójára utalhattak, április 5-én sem értékelte megfelelően a CTG-t, holott a gyanús jelek mindenképpen a császármetszés indokát jelentették. Hiányosságként értékelték azt is, hogy az alperes április 7-én nem végezett amnioszkópiát, a szülésvezetés során pedig annak ellenére

nem rendelt el császármetszést, hogy a koponya a bemenetben nem rögzült, a fájások nem rendeződtek, és mekóniumos volt a magzatvíz. Mulasztásként értékelték azt is, hogy az Oxytocin infúzió bekötése után az alperes elmulasztotta a CTG-vel történő ellenőrzést, így nem volt lehetősége arra, hogy szükség esetén beavatkozzon. Hivatkozásuk szerint amennyiben az alperes a szakma szabályai szerint császármetszést alkalmaz, úgy nem következett volna be a III. rendű felperes plexus brachiális bénulása. Arra is hivatkoztak, hogy a szülés során gátmetszést kellett volna alkalmazni, ennek hiánya is hozzájárulhatott a III. rendű felperes sérüléseinek kialakulásához.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az I. rendű felperes terhesgondozása és a szülésvezetés során az elvárható gondossággal járt el. Kifejtette, hogy a bal kar sérülése nem a szülés folyamán keletkezett, közvetlenül a megszületést követő vizsgálaton ezt senki nem észlelte, az újszülött maximális, 10/10 Apgar értéket kapott, ami alátámasztja jó állapotát. Előadta, hogy a CTG regisztrátum készítését szakmai szabály nem írja elő, elegendő a folyamatos észlelés, ezt az alperes megtette, amint az a szülőszobai észlelőlapon követhető; a bejegyzett „normokardia” a magzat jó állapotát támasztja alá. Állítása szerint a CTG regisztrátumon feltüntetett 23 órai időpont valójában 24 órát jelent, az eltérés oka, hogy a téli-nyári időszámításnak megfelelő óraátállítás a CTG készüléken nem történt meg. Hangsúlyozta, hogy a császármetszésnek nem volt indikációja, az anyai okok miatt kifejezetten kontraindikált volt. A gátmetszés szükségességével kapcsolatban kifejtette, hogy nincs olyan szakmai szabály, amely indokolási kötelezettséget írna elő a gátmetszés elmaradása esetére, a perbeli szüléskor az I. rendű felperes harmadik gyermekét szülte, nem volt szó nagy magzatról, és a kitolási szak is rendben zajlott, ezért semmi nem indokolta a gátmetszés elvégzését.

Az elsőfokú bíróság a 6.P.21.656/2007/101. számú közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a felpereseket a III. rendű felperes centrális idegrendszeri sérülése következtében ért károk vonatkozásában. A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.21.292/2014/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta, és az alperes kártérítő felelősségét az I-V. rendű felpereseket a III. rendű felperes perifériás idegrendszeri sérülése következtében ért károkért is megállapította. Egyebekben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

A kereset összecszerúsége tárgyában folytatódó eljárásban nem vagyoni kártérítés címén az I-II. rendű felperesek személyenként 5.000.000 forint, a III. rendű felperes 7.000.000 forint, a IV-V. rendű felperesek személyenként 1.500.000 forint és járulécai megfizetésére tartottak igényt. Az alperes az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét elutasította, míg a IV-V. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét megalapozatlannak tartotta. Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján úgy foglalt állást, hogy valamennyi felperes pszichés állapota romlott a káresemény következtében, a III. rendű felperes ezen túlmenően maradandó egészségkárosodást szenvedett az alperes mulasztása következtében, amellyel összefüggésben esztétikai jellegű hátrány is érte. Minderre tekintettel úgy ítélte meg, hogy a káresemény bekövetkeztétől ár- és értékviszonyok alapján az I-II. rendű felperesek javára személyenként 4.000.000 forint, a III. rendű felperes javára 7.000.000 forint, míg a IV-V. rendű felperesek részére személyenként 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés alkalmas az őket ért nem vagyoni hátrányok hozzávetőleges kompenzálására.

Az I-II. rendű felperesek ápolás, gondozási többletköltség címén 8.541.510 forint és járulécai megfizetésére, míg 2015. október 1. napjától havi 74.250 forint járadék megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Az alperes kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság az e a címen előterjesztett keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy a szakértői véleményből kitűnően a III.

rendű felperes az állapotával összefüggésben ápoló igénybevételére nem szorult. Megállapította: a III. rendű felperes gondozása egy egészséges gyermekhez képest több időt igényel, ugyanakkor ezzel összefüggésben a felperesi család külső segítséget nem vett igénybe, míg az orvosi vizsgálatokra történő szállítás nem tartozik a gondozás fogalmába, ezért ezt az igényt az elsőfokú bíróság a háztartási kisegítő vonatkozásában előterjesztett kereset kapcsán számolta el.

Háztartási kisegítés címén az I-II. rendű felperesek 6.920.595 forint és járulékai, valamint 2015. október 1. napjától havi 56.250 forint járadék megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Az alperes ebben a keretben is a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság a perben feltárt adatok alapján úgy ítélte meg, hogy a III. rendű felperes 3 éves korától az iskolába járása kezdetéig havi 40.000 forint, míg ezt követően havi 15.000 forint erejéig indokolt és az alperesre áthárítható a háztartási kisegítés többletköltsége.

Az I. rendű felperes munkabérkiesés címén 2.467.137 forint és járulékai, majd 2015. október 1-től kezdődően havi 980 forint, míg 2016. április 9-től havi 29.480 forint járadék megfizetésére kérte az alperes kötelezését, aki a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság az e jogcímen előterjesztett keresetet elutasította, az I. rendű felperes ugyanis nem bizonyította, hogy munkaviszonya a ... a III. rendű felperes egészségi állapota miatt került 2013 októberében megszüntetésre, és azt sem, hogy 2014 januárjában ezzel összefüggésben került sor veseszűkület miatti műtétjére. Kifejtette továbbá, hogy a szakvéleményre tekintettel a III. rendű felperes gondozási szükséglete 3 éves koráig nem nyert igazolást, és az sem, hogy az I. rendű felperes a III. rendű felperes állapota miatt nem tudott elhelyezkedni képzettségének megfelelő, magasabb fizetést biztosító állásban eladóként, amelyet három egészséges gyermek mellett sem biztos, hogy el tudott volna látni.

Az I-II. rendű felperesek gyógytorna, gyógyászati segédeszköz költsége címén 1.927.375 forint és járulékai, továbbá 2015. október 1. napjától havi 15.852 forint járadék, míg gyógyszerek, vitaminok, krémek, élelemfeljavítás többletköltségeként 654.005 forint és járulékai, 2015. október 1-től pedig havi 7.423 forint járadék megtérítését igényelték. Az alperes e kereseti kérelmek elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény alapján indokoltnak tartotta a svábhegyi intézetben alkalmazott gyógytorna, a Dévény-terápia, a ... végzett folyamatos fejlesztés, úszástorna, művészi torna és az elektroterápia költségét. A kereseti követelést - 2017. november 30-ig elszámolva - 2.339.527 forint erejéig tartotta megalapozottnak, míg 2017. december 1-től 15.852 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az élelemfeljavítás többletköltségét az elsőfokú bíróság a III. rendű felperesen végzett, három nagy korrekciós műtétet követő 1-1 hónapos időszakban havi 3.000 forint erejéig fogadta el indokolt többletköltségnek. Ezen túlmenően megalapozottnak ítélte a masszírozáshoz, a tornáztatáshoz szükséges krémek használatát, amelynek költségét 2010 decemberétől 2015. november 30-ig havi 1.500 forintban fogadta el, míg 2015. december 1-től havi 1.500 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az ezt meghaladó igényt a szakértői vélemény megállapításaira is figyelemmel elutasította, ugyanis a III. rendű felperes nem szedett gyógyszereket, nem nyert bizonyítást, hogy a III. rendű felperes bőre napi szintű krémezést, púderezést, hámosító krémezést igényelne, ahogy a babaápoló, testápoló krémek átlagost meghaladó használata sem volt és a jövőben sem lesz indokolt. Az orvosi iratok alapján a III. rendű felperes gyakoribb elesései sem támaszthatók alá, így nem lehetséges az ezzel kapcsolatos kötszerek, sebkezelők többletköltségének a károkozó alperesre történő áthárítása sem.

Ruházat, tornaruha és úszáshoz szükséges ruházat többletköltsége címén az I-II. rendű felperesek 530.300 forint és járulékai, 2015. október 1-től havi 5.500 forint járadék megtérítésére tartottak igényt. Az alperes megalapozatlanként elutasítani kérte az ezen a címen előterjesztett keresetet. Az elsőfokú bíróság a keresetet ebben a részében azért utasította el, mert az I-II. rendű felperesek nem

bizonyították, hogy egy egészséges gyermek szükségleteihez képest az általuk megjelölt tételek valóban felmerültek, illetőleg felmerülnek, a szakvélemény szerint a III. rendű felperes állapotával összefüggésben és a gyakori elesés sem igazolható.

Tisztasági többletkiadás címén az I-II. rendű felperesek 127.200 forint és járulékaira, 2015. október 1-től havi 7.000 forint járadékra tartottak igényt. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság e kereseti kérelmet is elutasította, ugyanis nem jelent többlettakarítási költséget az, hogy a gyermeket otthon tornáztatni kell, alapul véve azt, hogy egy háztartásban rendszeren történik takarítás. Kiemelte: a szakértő véleménye sem támasztotta alá azt, hogy a III. rendű felperes gyakrabban kiönt, elejt valamit.

Telefon többletkiadás címén az I-II. rendű felperesek 560.500 forintra és járulékaira, míg 2015. október 1-től havi 5.000 forint kártérítés megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Az alperes kérelmével egyezően az elsőfokú bíróság e kereseti kérelmet is elutasította, az I-II. rendű felperesek ugyanis nem igazolták számlával, hogy milyen plusz telefonkiadásaik jelentkeztek a gyermek születését megelőző időszakhoz képest.

Közlekedési többletkiadás címén az I-II. rendű felperesek 1.784.140 forint és járulékai, 2015. október 1-től pedig havi 10.000 forint járadék megfizetésére tartottak igényt. Az alperes a kereset elutasítását kérte. A lejárt járadékigényt az elsőfokú bíróság a kereset szerint ítélte meg, a jövőre nézve ugyanakkor elutasította azt; a jelenleg 11 éves III. rendű felperes mellett állandó közlekedési kísérő jelenléte már nem indokolt, a III. rendű felperes a tömegközlekedési eszközök használatára nem alkalmatlan.

Lakáshasználati többletkiadás címén az I-II. rendű felperesek 682.200 forint és járulékai, míg 2015. október 1-től havi 6.000 forint járadék megfizetését igényelték az alperestől. Az alperes az ezen a címen előterjesztett kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság e követelést elutasította, ugyanis az I-II. rendű felperesek nem igazolták, hogy a III. rendű felperes születése előtti időszakhoz képest a kiadásai ezen a címen növekedtek.

Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett és kiegészített igazságügyi szakértői véleményt aggálytalannak elfogadta, és sürgősenként mellőzte az I-II. rendű felperesek új szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind az I-V. rendű felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

A nem vagyoni kártérítés összegét a felperesek az I-II. rendű felperesek javára személyenként 5.000.000 forintra, míg a IV-V. rendű felperesek részére személyenként 1.500.000 forintra kérték felemelni. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem kellően értékelte a III. rendű felperes egészségi állapotát, státuszát sem teljeskörűen részletezte az indokolásában, a 2010. évi műtét is kimaradt az ítéletből, ezen túlmenően a pszichológus, pszichiáter szakértői vélemény megállapításait sem értékelte egyetlen felperes esetében sem. Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítése indokolt a 2015. szeptember 30. napján kelt keresetpontosításban foglaltak szerint. Kiemelték, hogy a III. rendű felperes állapota befolyásolja jövőbeni munkaképességét, foglalkozásának, hivatásának megválasztását, a mindennapi életben való részvételét, párkapcsolatai, társas és baráti kapcsolatai kialakítását, a III. rendű felperes az önálló életvitel lehetőségéből ki van zárva, mindig mások segítségére fog szorulni. Utaltak arra is, hogy a testvérek életét is alapvetően befolyásolja a III. rendű felperes egészségi állapota, a vele kapcsolatos

folyamatos gondozási szükséglet. Sérelmezték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felpereseket ért nem vagyoni hátrányok megítélésénél ... és ... tanúk vallomását.

Ápolás, gondozás többletköltsége címén az I-II. rendű felperesek a keresetük szerinti döntés meghozatalát kérték. Álláspontjuk szerint a III. rendű felperes megszületésétől 2009. szeptember 1. napjáig napi 6 óra ápolást, gondozást igényelt, míg az óvodai gondozás megkezdésétől napi 3 óra többletgondozási igény merült fel a III. rendű felperes egészségi állapotából adódóan. Vitatták, hogy a gyermek 3 éves koráig ne szorult volna gondozásra, ebben az életkorban voltak ugyanis a leggyakoribbak a fejlesztő kezelések, a tornáztatás, illetőleg a különböző vizsgálatok. Nem fogadták el azt sem, hogy az orvosi vizsgálatokra történő szállítás ne tartozna a gondozás fogalmi körébe. A kialakult bírói gyakorlatra tekintettel utaltak arra, nem eshet az alperes javára az, hogy a gondozást nem külső segítséggel oldották meg, hanem ezt a tevékenységet a családtagok nyújtották. Keresetük összezszerűsége vonatkozásában ugyancsak hivatkoztak a bírói gyakorlat által elfogadott ... árlistája szerinti összeg 75%-ának alapulvételére.

A háztartási kisegítés többletköltségével összefüggésben utaltak arra, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor az óvodai gondozás végét 2012. április 30. napján jelölte meg, mert az helyesen 2013. június 15. napja, ugyanis a III. rendű felperes a 2013/2014-es tanévben lett 1. osztályos, így eddig az időpontig helyesen elszámolva - az elsőfokú bíróság által elfogadott havi 40.000 forinttal - 2.008.000 forintra kérte felemelni az alperes marasztalását, míg 2017. november 30. napjáig elszámolva 765.000 forint megfizetésére tartottak igényt. Álláspontjuk szerint ezen a címen a többletköltség azért jár az I-II. rendű felpereseknek, mert az I. rendű felperes a III. rendű felperes egészségi állapota mellett nem tudott házimunkát végezni, segítség igénybevételére szorult, másrészt a III. rendű felperes állapota miatt, mivel sok mindent elejtett, kiöntött, így többlet háztartási munkák merültek fel.

Munkabérkiesés címén az I. rendű felperes a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Utalt arra, hogy a gyermek 3 éves kora előtt kiesett munkabér iránti igényt nem terjesztett elő. Ugyanakkor igazolta a perben, hogy a terhességét megelőzően, majd a III. rendű felperessel való gyges lejártát követően a beteg gyermek mellett is - betegségei idejét leszámítva - folyamatosan dolgozott. Az I. rendű felperes készült a munkába való visszaállásra, tanult azért, hogy a szakmájában tudjon elhelyezkedni, több és jobb álláslehetőség közül tudjon választani. Állítása szerint 2009. április 9. napjától - a gyermek 3 éves korától - tudott volna visszamenni dolgozni, ekkor azonban a fejlesztő kezelések délelőtti voltak, így nem tudta a III. rendű felperest óvodába vinni, és így nem tudott elmenni dolgozni sem. 2010. január 4. napjáig nem volt munkája, így munkabére sem, ekkor talált munkalehetőséget a postán, amely jogviszony 2013. október 15-én szűnt meg közös megegyezéssel, mert a III. rendű felperes fejlesztésével, gondozásával nem lehetett összeegyeztetni a munkarendet. Előadása szerint 2014. július 2. és július 11. között a ...-ban dolgozott négy műszakban, ugyanakkor néhány nap után bizonyossá vált, hogy ez a munkarend nem illeszthető a mindennapi életvitelükbe. Ezt követően az I. rendű felperes 2014. augusztus hó 6. napjától ismét kézbesítő lett.

A gyógytorna, gyógyászati segédeszközök címén az ítélet indokolásának kiegészítését kérték, ugyanis az elsőfokú ítélet indokolásából a 2006., 2007., 2008., 2009. évi - egyébként megalapozottnak ítélt - gyógytorna többletköltség kimaradt.

Krémek, kötszerek, teák többletköltségeként 66.605 forint, míg 2015. október 1-től havi 623 forint járadék megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a csatolt nyugták ellenére e követelést milyen indokból nem tartotta

megalapozottnak. Élelemfeljavítás címén 2008-tól havonta 3.000 forint, míg 2012-től havi 4.000 forint többletköltség megfizetésére tartottak igényt. Állításuk szerint az élelemfeljavítás folyamatos - nem kizárólag a műtéteket követő 1-1 hónapos időszakra vonatkozó - szükségességét a perben feltárt adatok, a tanúk vallomása alátámasztotta. Állításuk szerint az úszás után szükséges krémezés, púderezés szükségességét ugyancsak a tanúk vallomásával igazolták, összecszerű igényüket a 2006 és 2011 közötti időre havi 2.000 forintban, az ezt követő időszakra pedig havi 2.800 forintban jelölték meg.

A többletruházat, tornaruha és úszáshoz szükséges ruházat többletköltsége címén a keresetüknek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Állításuk szerint az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben igazolták e kiadásuk felmerültét, igazolták a tornáztatás, úszás szükségességét, így ahhoz nélkülözhetetlen a többletruházat. Ezen túlmenően köztudomású tény, hogy egy gyermek, aki mindent csak az egyik kezével képes elvégezni, gyakrabban leönti magát, kiborítja az ételt, ügyetlenebb, elejt tárgyakat. A szakértő véleményével szemben a tanúk vallomása alátámasztotta, hogy a III. rendű felperes többször elesik, mint egy egészséges gyermek, hiszen nem tudja mindkét kezével magát védeni az eleséstől, így a ruházata koszolódásától sem.

Tisztasági többletkiadás, telefon többletkiadás címén ugyancsak a keresetüknek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Állításuk szerint a tisztasági többletköltség azért indokolt, mert a III. rendű felperest az átlagost meghaladó mértékben kellett tornáztatni, ami az átlagos mértéket meghaladó takarítást tett szükségessé, ahogy tisztasági többletkiadásokat generált az is, hogy a III. rendű felperes több mindent elejt, leejt, kiönt, mint egy egészséges ember. A telefon többletkiadásaikat azért nem tudták számlával igazolni, mert feltöltőkártyás telefont használnak. Állításuk szerint életszerű, elfogadható és a tanúk vallomása is igazolta, hogy a háztartási gondozói segítség megszervezése, a gyermek különböző fejlesztésekre, kezelésekre való eljuttatásának megszervezése telefonos ügyintézését indokolt, akárcsak az, hogy a III. rendű felperes állapota miatt többet kellett otthon maradniuk.

A közlekedési többletkiadást a jövőre nézve is kérték megítélni, ugyanis a ... kontrollvizsgálatok mindenképpen szükségesek a továbbiakban is, a fejlesztések, egyéb kontrollvizsgálatok úgyszintén, többször szükséges a III. rendű felperes szállítása, mint ahogy az egy egészséges gyermek esetében indokolt. Fenntartották azt az álláspontjukat, miszerint egyetlen felső tagozatos gyermek sem megy önállóan orvoshoz vagy fejlesztő kezelésre, szükséges, hogy oda a szülő elkísérje.

Lakáshasználati többletkiadás címén ugyancsak a keresetüknek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Állításuk szerint a napi rendszerességgel történő tornáztatás miatt többet kellett fűteni, a többlettakarítás miatt többletvíz, csatorna és áramfogyasztás merült fel, a tornáztatás, a baráti kapcsolatok lemorzsolódása miatt a felperesi család többet tartózkodik otthon, mint egy átlagos család.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a szakértő szóbeli meghallgatását követően a szakértői vélemény kiegészítését annak ellenére nem rendelte el, hogy a szakértő a véleményét egyes iratok figyelmen kívül hagyása mellett terjesztette elő, illetőleg egyes felperesi kérdésekre nem adott választ.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítést az I-II. rendű felperesek részére személyenként 500.000 forintra, a III. rendű felperes részére 2.000.000 forintra, a IV-V. rendű felperesek részére személyenként 100.000 forintra kérte leszállítani. Állítása szerint az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege nem felel meg a kárkori ár- és

értékviszonyoknak, a nem vagyoni kárigény jelentősen eltúlzott. Azért is kérte a nem vagyoni kártérítés összegének csökkentését, mert az I-II. rendű felperesek beleegyezésének hiányában a szakértő elektrofiziológiai vizsgálat elvégzése nélkül a III. rendű felperes bal karjának karidegfonat sérüléssel érintett idegei és izmai jelenlegi állapotáról, a funkciók várható javulásáról, esetleges romlásáról nem tudott nyilatkozni. Míg az alperes kártérítő felelősségének alapját képező másik sérülés - a jobb kart érintő centrális idegrendszeri sérülés - következményei a szakvélemény alapján nem állnak fenn. A megítélt vagyoni kárigények közül a háztartási kisegítő, a gyógytorna, gyógyászati segédeszköz, a gyógyszerek, vitaminok, krémek, élelemfeljavítás, illetőleg a közlekedési többletköltséget eltúlzottnak tartotta. A háztartási kisegítő többletköltségét mindösszesen 400.000 forintban tartotta elfogadhatónak, a gyógytorna, gyógyászati segédeszköz költséget 50%-kal kérte mérsékelni, csakúgy, mint a közlekedési többletkiadás összegét, míg a gyógyszerek, vitaminok, krémek, élelemfeljavítás többletköltsége iránti igényt elutasítani kérte.

Az I-V. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme - a saját fellebbezésükben foglaltakon túlmenően - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az I-V. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott, az alperes fellebbezése megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezések korlátai között bírálta felül [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 253. § (3) bekezdés], és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság hiánytalanul felderítette a tényállást, arra alapított érdemi döntésével azonban a Fővárosi Ítéltábla nem minden tekintetben értett egyet, ezért azt - a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján - részben megváltoztatta.

Az elsőfokú ítélet nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezéseit az I-II. és a IV-V. rendű felperesek, valamint - valamennyi felperes tekintetében - az alperes támadta. A nem vagyoni kártérítési igény elbírálása során a bíróságnak a személyi sérelem súlyát, következményeit, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más hasonló ügyekben hozott döntéseit kell értékelnie. A nem vagyoni sérelmek kompenzálására alkalmas összeg meghatározása minden esetben az adott ügy sajátosságainak figyelembevételén alapuló mérlegeléssel történik.

A felperesi fellebbezés nem érintette a III. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés mértékét, ugyanakkor kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem kellően értékelte a III. rendű felperes egészségi állapotát, ezen túlmenően egyetlen felperes esetében sem értékelte a pszichológus, pszichiáter szakértői vélemény megállapításait. Ezzel az érveléssel a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet, az elsőfokú bíróság ugyanis ítéletének indokolásában kimerítően ismertetette mindazokat a hátrányokat, amelyeket a III. rendű felperes az alperes felróható magatartásával okozati összefüggésben szenvedett el. Értékelte a III. rendű felperes maradandó egészségkárosodását, annak jellegét, az ezzel összefüggésben kialakult esztétikai jellegű hátrányokat, azt a körülményt, hogy a III. rendű felperes egészségi állapota hátrányosan érinti, és a jövőben is hátrányosan fogja érinteni a III. rendű felperes mindennapi élettevékenységét, életvitelét, és figyelemmel volt arra is, hogy az alperes felróható magatartása következtében kialakult egészségkárosodása - a perben kirendelt szakértő véleménye, illetőleg a perben meghallgatott tanúk vallomása és a köztudomás által is alátámasztottan - pszichés károsodást is okozott a III. rendű felperes részére. Az I-II. és a IV-V. rendű felperesek fellebbezési érvelésével szemben az elsőfokú bíróság kellő módon értékelte, hogy egy mozgásában károsodott gyermek nevelése, gondozása a szülők életminőségét negatív irányban befolyásolja, számukra nem vagyoni hátrányt okoz. Mind a

szülők, mind a testvérek számára is pszichés problémát, lelki megterhelést jelent hozzátartozójuk egészségi állapota, tekintetbe véve, hogy polgári jogi eszközökkel kompenzálendő nem vagyoni hátrányt okoz a pszichiátriai megbetegedés szintjét el nem érő lelki sérelem is. A kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság helytállóan ítélte meg az I-V. rendű felperesek személyiségi jogi sérelmeinek a súlyosságát és az e sérelmek kialakulásához vezető körülményeket.

Az I-V. rendű felperesek esetében az alperes a fellebbezésében kétségbe vonta, hogy az elsőfokú bíróság által a javukra megítélt nem vagyoni kártérítés megfelel a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyoknak. A Fővárosi Ítéltáblának ezért azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés arányban áll-e a hasonló ügyekben megítélt kártérítések összegével, és tükrözi-e a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat. Az utóbbi szempontoknak az elsőfokú bíróság által meghatározott nem vagyoni kártérítés valamennyi felperes tekintetében megfelel, sem a hasonló ügyekben megítélt nem vagyoni kártérítések összegéhez, sem a káresemény idején - 2006-ban - fennálló ár- és értékviszonyokhoz képeset nem mutatkozik sem eltúlzottan magasnak, sem eltúlzottan alacsonynak. Sem az I-II. és IV-V. rendű felperesek, sem az alperes nem jelöltek meg a fellebbezésükben az I-V. rendű felperesek vonatkozásában olyan körülményt, amely a mérlegelés szempontjait módosította volna, és ennek következményeként a kártérítés összegének megváltoztatására adott volna alapot. Kétségtelen tény, hogy az I-II. rendű felperesek nem járultak hozzá a perifériás idegek és az általuk beidegzett izmok elektrofiziológiai vizsgálatához, így a kirendelt szakértő az izmok jelen állapotáról és a funkciók várható javulásáról, esetleges romlásáról nem nyilatkozott, ugyanakkor a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció, a korábban elvégzett vizsgálatok eredménye ismeretében a III. rendű felperes maradandó egészségkárosodásának jellege, annak az életminőségére gyakorolt hatása aggálytalanul megítélhető volt, a javára megítélt 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összege akkor sem mutatkozik eltúlzottnak, ha a hosszú évek óta tartó fejlesztő kezelések hatására a III. rendű felperes állapotában jelentős javulás lenne elérhető. Nem teszi meg nem történtté a III. rendű felperes centrális idegrendszeri eredetű, a jobb testfelét érintő sérülését az a körülmény sem, hogy a károsodást követő 11 év elteltével a legutóbbi vizsgálat már nem írt le ilyen jellegű sérülést, tekintetbe véve, hogy a III. rendű felperes életvitelét - amint arra az I-II. rendű felperesek helytállóan hivatkoztak - alapvetően a bal kezének sérülése befolyásolja.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a nem vagyoni kártérítés az I-II. rendű felpereseket személyenként illeti meg, keresetüket is így terjesztették elő, nincs törvényi alapja a nem vagyoni kártérítések összegének elsőfokú bíróság által alkalmazott összeadásának („összesen”), ezért a Fővárosi Ítéltábla úgy rendelkezett, hogy az alperes az I-II. rendű felpereseknek személyenként köteles 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítést megfizetni a kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett.

A Fővárosi Ítéltábla a vagyoni kárigényeket illető fellebbezések tekintetében mindenekelőtt utal arra, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően nincs szó arról, hogy az ápolás-gondozás többletköltsége, illetőleg a háztartási kisegítés címén előterjesztett vagyoni kárigények akár csak részben is átfedésben lennének, ezek ugyanis egymástól eltérő ténybeli alapon nyugvó igények. A gondozási többletköltség vagyoni kártérítésként pedig azért jár, mert az alperes jogellenes magatartásának hiányában az I-II. rendű felpereseknek nem kellett volna, illetőleg nem kellene ilyen mértékű gondozási tevékenységet kifejtenie a beteg gyermekük mellett. A háztartási kisegítő többletköltsége címén előterjesztett igény azért megalapozott, mert az I-II. rendű felpereseknek a gondozás terén kifejtett többlettevékenysége következményeként kevesebb ideje marad annak a háztartási munkának a végzésére, amely a fokozott mértékű gondozáshoz társul, és munkaigénye is magasabb annál, mint ami egy átlagos háztartásban szokásos. Az I-II. rendű felperesek sem vitatták,

hogy ápolási, egészségügyi tevékenységet a III. rendű felperes mellett nem végeztek, arra a III. rendű felperesnek nem volt szüksége. Az elsőfokú bíróság ugyan megállapította, hogy a gyermek gondozása több időt vett igénybe, mint egy egészséges gyermek esetében, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az ezen a címen támasztott követelés alaptalan, mert a felperesi család külső segítséget nem vett igénybe, másrészt az orvosi vizsgálatokra történő szállítás többletköltségét a háztartási kisegítéssel összefüggésben kell értékelni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben hangsúlyozza: következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a károkozó köteles viselni azoknak a károsult érdekében végzett tevékenységeknek az ellenértékét, amelyet az adott esetben a hozzátartozók ingyenesen nyújtanak, ugyanis emiatt a károkozó nem mentesíthető a kártérítési kötelezettség alól. A károkozó felelőssége nem csökken azért, hogy e tevékenységeket részben vagy egészben a kárkötelmen kívül álló személy a károsult számára szívességből teljesíti. A káresemény idején hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 355. § (1) bekezdése a kárért felelős személy kötelezettségévé teszi az eredeti állapot helyreállítását, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, a károsult vagyoni és nem vagyoni kárainak a megtérítését. A Kúria által irányított joggyakorlat szerint: ha a károkozó bármely okból nem tesz eleget a károsodás bekövetkezésekor a kártérítési kötelezettségének, késedelme őt akkor sem mentesíti e kötelezettsége teljesítése alól, ha azt vele jogviszonyban nem álló személyek a károsult számára ingyenesen megelőlegezték. A kárpótlás harmadik személyek általi megelőlegezésének a ténye nem teremt kötelmet a károkozó és a harmadik személy között, következésképp a károkozónak ilyen esetben nem az általában, bárkinek okozott kárért kell helytállnia, és a károkat nem az érintett harmadik személyeknek kell megtérítenie. A harmadik személyek által a károsultnak nyújtott segítség kívül áll a károkozó kárfelelősségének a körén és annak mértékén is, nincs jelentősége a kárkötelemben. Az abból fakadó jogvitát úgy kell elbírálni, mintha ezekre az ingyenes segítségnyújtásokra sor sem került volna, mert a károkozó felelőssége az okozott kár erejéig fennáll mindaddig, amíg az abból fakadó kötelezettségét ő vagy kifejezetten e kötelezettség teljesítését helyette vállaló, illetőleg valamilyen (pl. szerződés) jogviszony alapján helyette köteles személy nem teljesíti (Kúria Pfv. III. 22.383/2016/5. számú ítélet).

Ezen túlmenően tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy az orvosi vizsgálatokra történő szállítás, kíséret, az ott történő várakozás ne lenne a gondozás, a gyermek testi szükségleteinek kielégítése körébe vonható tevékenység. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint a perben feltárt adatok alapján nem vitatható, hogy a III. rendű felperes a születésétől kezdve több, és más jellegű - az I-II. rendű felperesek által az eljárás során részleteiben is feltárt - gondozásra szorult, mint egészséges társai. A III. rendű felperes egészségi állapota által szükségessé tett gondozás többlet időigényét ezért a Fővárosi Ítéltábla az óvodai gondozás megkezdéséig napi 4 óra, míg az ezt követő időre napi 2 óra időtartamban fogadta el. Ehhez mérten a ... szolgáltatási díja 75%-ának alapulvételével - a Legfelsőbb Bíróság ugyanis a gazdasági vállalkozás üzleti nyereséget biztosító szolgáltatási díjának a 25%-os csökkentésére adott iránymutatást, ez a számítási mód az EBH2009. 2041. számú eseti döntés közzététele után általánossá vált - a gondozás lejárt járadékának összegét 2017. november 30-ig elszámolva 6.981.340 forintban, és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamataiban, míg a jövőben esedékessé váló járadék összegét havi 49.500 forintban határozta meg.

Az előzőekben kifejtettekből következően a háztartási kisegítés többlettevékenysége - amint arra az I-II. rendű felperesek fellebbezésükben helytállóan hivatkoztak - a III. rendű felperes 3 éves korág is felmerült, ugyanis az I-II. rendű felpereseknek a gondozás terén kifejtett többlettevékenysége következményeként már ebben az életkorban is kevesebb ideje maradt annak a háztartási munkának

a végzésére, amely a fokozott mértékű gondozáshoz társult, és a munkaigénye is magasabb volt annál, mint ami egy átlagos háztartásban szokásos. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen az alperes marasztalásának összegét - az elsőfokú bíróság által elfogadott, fellebbezéssel nem támadott havi 40.000 forint, illetőleg az iskolába járás kezdetétől havi 15.000 forint összegű többletköltséggel számolva - 2017. november végig elszámolva 4.213.000 forintra, és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamataira emelte fel.

Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően az I. rendű felperes a jövedelempótló járadék megállapításához szükséges bizonyítási kötelezettségnek eleget tett, a perben feltárt adatok alátámasztották, hogy a III. rendű felperes 3 éves kora után visszatért volna dolgozni. A III. rendű felperes egészségi állapota, a fejlesztő kezelések azonban nem tették lehetővé, hogy az I. rendű felperes folyamatosan olyan munkaviszonyban álljon, amely megfelelt az eladói végzettségének. Az I. rendű felperes igazolta azt is, hogy 2013. október 15-én azért szűnt meg a munkaviszonya a postánál, mert a munkakörét a III. rendű felperes az alperes mulasztására visszavezethető egészségkárosodása miatt nem tudta ellátni, összeegyeztetni a gyermek fejlesztésével, gondozásával. Annak bizonyítása, hogy az I. rendű felperes egészséges gyermek mellett sem tudta volna megtartani az állását - a felelősség alóli mentesülés érdekében - az alperes érdekében állt, ezért azt a régi Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében neki kellett volna bizonyítania. Az alperes erre vonatkozóan nem ajánlott fel bizonyítást, így köteles megtéríteni azt a jövedelmet, amit az I. rendű felperes a III. rendű felperes egészségkárosodása miatt elvesztett, az I. rendű felperes ugyanis azért igényelheti a keresetvesztését, mert a gyermeknek az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kialakult egészségi állapota nem teszi lehetővé a munkavállalását. A Fővárosi Ítéltábla minderre tekintettel a fellebbezésben foglalt, és az alperes által sem vitatott számítás alapulvételével - figyelembe véve, hogy a TB járulék mértéke helyesen 2009-ben 15,5%, 2010-ben 17%, 2011-ben 17,5%, 2012-től pedig 18,5% - az alperest ezen a címen 2017. november 30-ig 2.911.435 forint lejárt járadék, és ennek 2013. augusztus 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata, továbbá 2017. december 1-től pedig havi 29.480 forint járadék megfizetésére kötelezte.

Az I-II. rendű felperesek megalapozottan hivatkoztak fellebbezésükben arra, hogy bár az elsőfokú bíróság a gyógytorna, gyógyászati segédeszközök többletköltségét a kereset szerint ítélte meg, ítélete indokolásából nem tűnik ki, hogy az e címen érvényesített többletköltségeket 2006-2007. években mindösszesen 291.500 forint, 2008-ban 179.000 forint, 2009-ben 317.250 forint, 2010. évben 259.000 forint erejéig is megalapozottnak találta.

Az I. rendű felperes személyes előadása, illetőleg a perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetett, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelése alapján elfogadható, hogy a III. rendű felperes az alperes mulasztása folytán kialakult egészségi állapota, és az emiatt elvégzett műtétek miatt szorult krémek, kötszerek, teák, vitaminok, gyógyszerek használatára. Ezek megvásárlását a becsatolt nyugták igazolják, a Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen ugyancsak 2017. november 30-ig elszámolva 82.803 forint lejárt járadék, és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. Szakértői véleménnyel alátámasztott tény ugyanakkor, hogy a III. rendű felperes az alperesnek felróható módon kialakult egészségkárosodása miatt kizárólag a műtéteket követő lábadozási időszakban szorult élelemfeljavításra, nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az ezen a címen előterjesztett keresetet a 9.000 forint lejárt járadékot meghaladó részében elutasította. Bár a szakértői vélemény alapján nem támasztható alá, hogy a III. rendű felperes bőre napi szintű krémezést, púderezést igényelne, és már a hámosító krémezés sem indokolt, ez a megállapítás nem zárja ki, és a meghallgatott tanúk - ..., ... - vallomása, valamint az általános élettapasztalat is alátámasztja, hogy a III. rendű felperes krémek, púderek használatát érzi szükségesnek amiatt, mert a bal karját nem tudja

felemelni, bőrfelületei összeérnek. A szakértői vélemény megállapításából nem következik az sem, hogy a III. rendű felperes korábban ne szorult volna hámosító krém használatára, és nem kifogásolható, ha annak használatát a III. rendű felperes szubjektíve továbbra is hasznosnak ítéli. A masszírozáshoz, tornáztatáshoz a szakértő szerint is indokolt a krémek használata, és nem kifogásolható az sem, hogy a III. rendű felperes az úszás után is krémeket használ. Összecszerőségében sem eltúlzott az ezen a címen előterjesztett igény, a Fővárosi Ítéltábla ezért 2017. november 30-ig elszámolva 336.200 forint lejárt járadék, és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperes krémek, púdere, kötszerek, teák, gyógyszerek többletköltsége címén az előzőekben kifejezetten az alperest a jövőre nézve 2017. december 1-től havi 3.423 forint járadék megfizetésére köteles.

Az I-II. rendű felperesek arra is megalapozottan hivatkoztak fellebbezésükben, hogy a III. rendű felperes mozgáskorlátozottsága folytán szükséges gyakori fejlesztés, torna, úszás miatt nyilvánvalóan megnövekedtek az I-II. rendű felperesek ruhára, azok tisztítására fordított kiadásai, de emellett elfogadható, hogy önmagában a gyermek mozgáskorlátozottságából adódóan is többször piszkítja be, szakítja el, használja el a ruháját, mint egészséges társai. Részben ez a körülmény is hozzájárul a tisztasági költségek megnövekedéséhez, és nyilvánvalóan az átlagosnál alaposabb, és így magasabb költséggel elvégezhető takarítást igényel az is, ha valakit újszülött korától napi rendszerességgel a földön kell tornáztatni. A gyermek ellátása miatt a szülők szabadideje is jelentősen lecsökkent, ezért a személyes kapcsolattartással szemben a telefonos kapcsolattartásra szűkült a külvilággal a kapcsolatuk. Ezen kívül az is hozzájárult a telefon díjának a megnövekedéséhez, hogy a beteg gyermek fejlesztő kezeléseinek, valamint orvosi ellátásának a megszervezése is telefonon keresztül történt. Kétségtelen, hogy e kárigény összecszerőségének bizonyítása a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az I-II. rendű felperesek érdekében áll, és az I-II. rendű felperesek a telefon többletköltségek tényleges felmerülésének tényét nem igazolták számlával, ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint e költségek megtérítésére irányuló kártérítési igény természetéből eredően nem várható el az I-II. rendű felperesektől, hogy a többletköltségekről számlát mutassanak fel. Nem volt szükség annak bizonyítására, hogy mozgásában korlátozott beteg gyermekük ellátása érdekében a szülők többet tartózkodtak otthonukban annál, mintha egészséges gyermeket neveltek volna. Az otthon töltött idő megnövekedése miatt nyilvánvalóan megnövekedtek a rezsiköltségeik is, de emellett a gyermek betegsége miatti otthoni tornáztatás, gyakoribb mosás is a rezsiköltségek megnövekedésének az irányába hatott. Ezekre a körülményekre tekintettel az elsőfokú bíróság megalapozatlanul utasította el az ezen a címen előterjesztett követeléseket. A ruházati, tisztasági, telefon és lakáshasználati többletköltség címén igényelt kártérítés összege, a más hasonló perekben kialakult gyakorlat figyelembevételével sem tekinthető eltúlzottnak, ezért a Fővárosi Ítéltábla ruházati többletkiadás címén 2017. november 30-ig elszámolva 462.800 forint, illetőleg 202.500 forint lejárt járadék és ezen összegek után 2013. február 1-től, illetőleg 2012. április 15-től járó törvényes mértékű késedelmi kamata, továbbá 2017. december 1-től havi 5.500 forint járadék; tisztasági többletkiadás címén 2017. november 30-ig elszámolva 909.200 forint lejárt járadék és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata, a jövőre nézve havi 7.000 forint járadék; telefon többletkiadás címén 2017. november 30-ig elszámolva 698.500 forint lejárt járadék és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata, a jövőre nézve havi 5.000 forint járadék; míg lakáshasználati többletkiadás címén 2017. november 30-ig elszámolva 838.200 forint lejárt járadék és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata, a jövőre nézve havi 6.000 forint járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

Nem fogadható el az elsőfokú bíróság álláspontja abban a tekintetben sem, hogy a III. rendű felperes 11 éves korától már nem indokolt a közlekedési többletköltség. Kétségtelen tény, hogy a III. rendű

felperes nem alkalmatlan a tömegközlekedési eszközök igénybevételére, ugyanakkor az annak során előforduló események, amikor mindkét kezére szüksége lenne, problémát okozhat a részére. Ezért, illetőleg a különböző vizsgálatokra történő minél gyorsabb, kényelmesebb eljutás miatt elfogadható a gyermek gépkocsival történő szállítása a ..., illetőleg az egyéb kontrollvizsgálatokra, kezelésekre, ahogy az általános élettapasztalat szerint alappal - a szakértői vélemény megállapításával szemben - az sem vitatható, hogy ezekre a vizsgálatokra, kezelésekre a gyermek életkorából adódóan szülei kísérik el. A Fővárosi Ítéltábla ezért közlekedési többletkiadás címén 2017. november 30-ig elszámolva 2.044.140 forint, és ennek 2012. február 3-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatára emelte fel az alperes marasztalásának összegét, továbbá 2017. december 1-től havi 10.000 forint járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

A Fővárosi Ítéltábla minderre tekintettel az I-II. rendű felpereseket megillető vagyoni kártérítés lejárt összegét 19.117.210 (6.981.340 + 4.213.000 + 2.339.527 + 82.803 + 9.000 + 336.200 + 462.800 + 202.500 + 909.200 + 698.500 + 838.200 + 2.044.140) forintra, míg a havi járadék összegét 117.275 (49.500 + 15.000 + 15.852 + 3.423 + 5.500 + 7.000 + 5.000 + 6.000 + 10.000) forintra emelte fel.

Az I-V. rendű felperesek a megváltoztató rendelkezés következtében túlnyomórészt pernyertesek lettek, az általuk kártérítés címén követelt eredeti összeg nem volt nyilvánvalóan túlzottnak tekinthető, ezért a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazásával a Fővárosi Ítéltábla az alperest a terhére megállapított marasztalási összeghez igazodó, az I-V. rendű felperesek jogi képviselője munkadíjából álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a végzett munkával arányosan megállapított elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte. A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban kialakult pernyertesség-pervesztesség arányában emelte fel az alperes költségviselési kötelezettségét, illetőleg szállította le az állam által viselt perköltség összegét.

Az alperes illetékfizetési kötelezettségét a személyes illetékmentességére [Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont] tekintettel mellőzte, egyidejűleg az állam által viselt kereseti illeték mértékét az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint állapította meg.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

Az I-V. rendű felperesek fellebbezése nagyobb részben eredményre vezetett, ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében az alperes köteles megtéríteni az I-V. rendű felperesek részére a jogi képviselőjük ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségeiknek az arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján a fellebbezett értékhez igazodóan állapította meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése értelmében hozzáadódik az áfa.

Az I-V. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2018. szeptember 21.

. Sághy Mária s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró